Tarva MT

Käyttöohje

Tarva LC 6.0

21.1.2019

Sisältö

		Sivu
1.	Tarva LC käyttöönotto	3
2.	Komentovalikko ja välilehdet	4
3.	Komentovalikko	5–7
4.	Välilehdet	8–18
5.	Eräajotiedostot	19–20
6.	Raportit	21–23
7.	Käsitteitä	24
8.	Vinkkejä	25–26
9.	Lisätietoja	27

1 Tarva LC käyttöönotto

Suora linkki Tarva LC-ohjelmaan on:

https://tarvalc6.myapp.info/tarvalc/app.html

Kirjautumisikkunassa on mahdollista myös pyytää uusi käyttäjätunnus (1) ja rekisteröitynyt käyttäjä voi itse vaihtaa unohtuneen salasanan (2)

HUOM: Tarva LC:n toiminta on testattu HTML-5 standardin selaimilla:
Firefox, Google Chrome ja Microsoft Edge.
Internet Explorerilla Tarva MT ei toistaiseksi toimi oikein!

2 Tarvan komentovalikko ja välilehdet

Tarva sisältää **komentovalikon**, jonka oikealla puolella on (mahdollisesti) aktiivisena olevan suunnitelman nimi (1). Komentovalikon ja mahdollisen alivalikon valinnat näkyvät, kun kursorin vie komennon päälle (huom: klikataan vasta kun halutaan vahvistaa tietty valinta!)

Komentovalikon alla näkyvät käytettävissä olevat **välilehdet** (2). Välilehdillä valitaan ja käsitellään suunnitelmia eli toimenpiteistä muodostuvia kokonaisuuksia. Välilehdeltä toiseen voidaan siirtyä halutussa järjestyksessä klikkaamalla halutun välilehden otsikkoa. Aktiivinen välilehti näkyy korostettuna

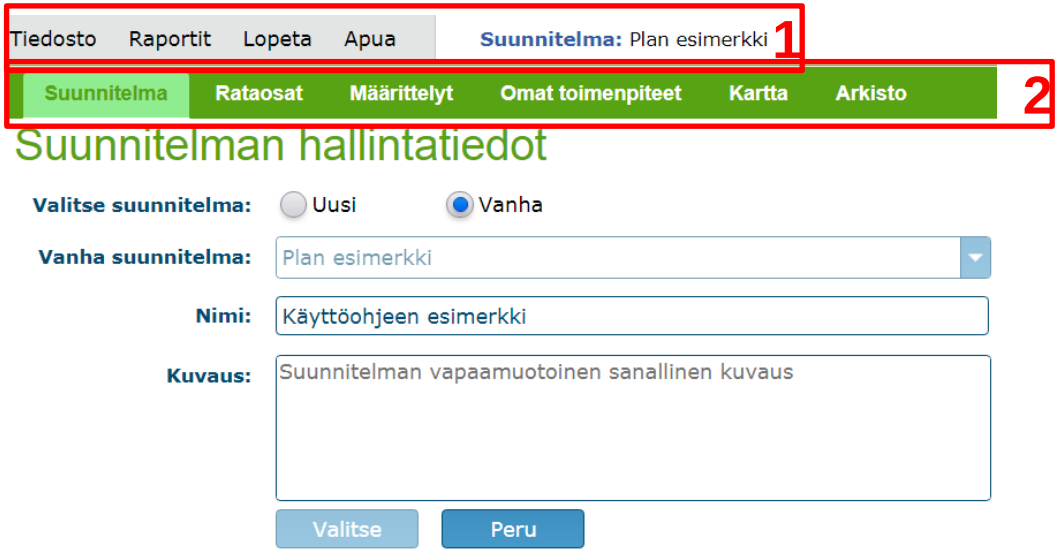

3.1 Komentovalikko: Tiedosto

- Valinnalla *Uusi* (1) tyhjennetään käsiteltävänä olevan suunnitelman tiedot (jos aiempaa suunnitelmaa ei ole tallennettu, Tarva huomauttaa siitä)
- Valinnalla *Talleta* (2) tallennetaan käsiteltävän suunnitelman muutokset
- Valinnalla *Talleta nimellä* (3) tallennetaan käsiteltävän suunnitelman tiedot erikseen annettavan nimen mukaiseen suunnitelmaan
- Valinnalla *Eräajotiedostot -> Talleta* (4) luodaan aktiivisen suunnitelman tiedot sisältävä tekstitiedosto, jonka toiset käyttäjät voivat lukea sisään suunnitelmaksi, katso sivu 19
- Valinnalla *Eräajotiedostot -> Tuo* (5) luetaan aktiiviseksi suunnitelmaksi tekstitiedosto, joka on aiemmin tallennettu (4), katso sivu 20

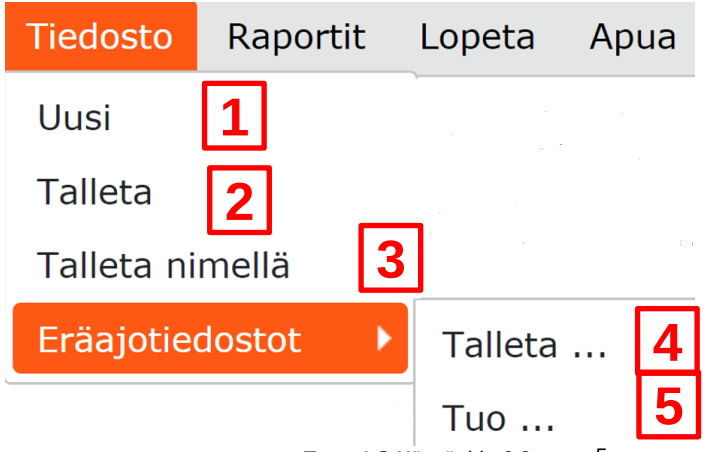

3.2 Komentovalikko: Raportit

- Valinnalla *Suunnitelman raportti* (1) luodaan suunnitelmasta haluttu raportti, katso sivu 22
- Valinnalla *Rataverkon raportti* (2) luodaan suunnitelmasta haluttu tieverkon turvallisuuden nykytilaa koskeva raportti, katso sivu 23
- Valinnalla *Lataa -> Pikaohje* (3) ladataan Tarvan käyttöönottoa kokeva pikaohje
- Valinnalla *Lataa -> Käyttöohje* (4) ladataan tämä Tarvan käyttöohje
- Valinnalla *Lataa -> Mallit ja kertoimet* (5) ladataan käytössä olevan Tarva-version mallit ja kertoimet
- Valinnalla *Lataa -> Excel-pohjat* (6) ladataan raporttien luomisessa ja tulkinnassa käytettäviä pohjia, katso sivu 20

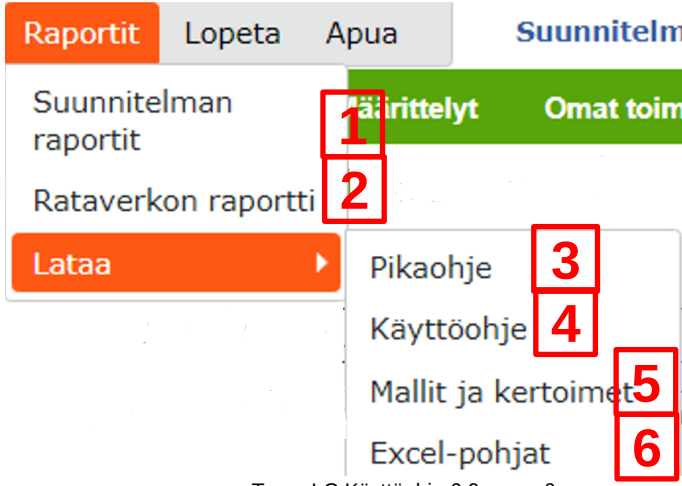

3.3 Komentovalikot: Lopeta ja Apua

- Valinnalla *Lopeta -> Poistu* (1) suljetaan Tarva. Tarva varoittaa, jos aktiivisen suunnitelman tietoja on muutettu viimeisimmän tallennuksen jälkeen
- Valinnalla *Apua -> Vaihda salasana* (2) avautuu salasanan vaihtoikkuna. Salasanan tule olla vähintään 6 merkkiä pitkä
- Valinnalla *Apua -> www.tarva.net* (3) avautuu nettisivu, jossa on tietoja mm. eri Tarva-versioista ja niiden ajankohtaiset tiedotteet sekä Tarvan yhteyshenkilöt
- Valinnalla *Apua -> Tietosuojaseloste* (4) löytyy henkilörekisterilain mukainen Tarvan tietosuojaseloste
- Valinnalla *Apua -> Tiedot* (5) avautuu ikkuna, josta näkyvät kyseisen Tarva-version kehitystyössä mukana olleet organisaatiot

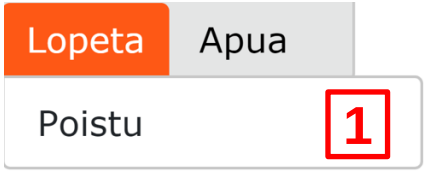

4.1 Välilehti Suunnitelma

- Välilehdellä näkyvät tiedot riippuvat siitä, onko valittuna painike *Uusi* vai *Vanha* (1)
- Valinnalla Uusi näkyy kehotus suunnitelman nimen ja kuvauksen kirjoittamiseksi (2). Kun nimi ja kuvaus on annettu, ne korvaavat kehotuksen
- Kun nimen antamisen jälkeen suunnitelma tallennetaan, painike *Vanha* aktivoituu (1)
- Mikäli aktiivinen suunnitelma on tallennettu viimeisimpien muutosten jälkeen, voidaan koska tahansa siirtyä uuteen suunnitelmaan painikkeella *Uusi* tai valita alasveto-laatikosta (3) aktiiviseksi mikä tahansa aiemmin luotu suunnitelma. Valinta vahvistetaan *Valitse*-painikkeella
- Mikäli suunnitelmaan tehtyjä muutoksia ei haluta tallentaa, ne voidaan perua suunnitelman kuvauksen alla olevalla *Peru*-painikkeella

4.2 Välilehti Rataosat: yleiskatsaus

- Välilehdellä näkyy aktiivisen suunnitelman yhden rataosan tasoristeysten tiedot.
- Välilehdellä voidaan: tarkastella haluttua rataosaa (1, katso sivu 10), määritellä uusia toimenpiteitä (2, katso sivu 11), valita näkyykö summarivillä tiedot koko tieltä vai vain toimenpiteiden alueelta (3, katso sivu 11) ja valita näkyvät sarakkeet (4, katso sivu 12) sekä tallentaa rataosanäytön tiedot jatkokäsittelyä varten CSV-tiedostoksi (5, katso sivu 25)
- Mikäli taulukko ei mahdu näytölle, liukujen (6) avulla voidaan valita sen näkyvä osa

TR-tunnus	Rataosan numero ja nimi	Etäisyys	Risteys	Huomautus	Toimenpiteet	Muutoskertoimet	Onn.määrä, luokka	Onnettomuuksia, enn. 10v	ERA-vahinkoja, enn. 10v	Vähenemä, onn/10v	Vähenemä, ERA/10v
					1	0		2.32	0.56	0.000	0.0000
TL I/01	314, Toijala - Valkeakoski	148.602	Uotila	-	0	1.0	x	0.01	0.00	0.000	0.0000
TL I/02	314, Toijala - Valkeakoski	148.91	Savikko	-	0	1.0	xxxx	0.08	0.03	0.000	0.0000
TL I/03	314, Toijala - Valkeakoski	149.493	Karo	-	0	1.0	x	0.01	0.00	0.000	0.0000
TL I/04	314, Toijala - Valkeakoski	149.623	Kataja	-	0	1.0	xxxx	0.09	0.02	0.000	0.0000

4.3 Välilehti Rataosat: tarkasteltavan rataosa valinta

- Välilehdellä näytetään kerrallaan yhden rataosa tiedot: ne tasoristeykset, joille on määritetty toimenpiteitä sekä kaikki niiden välissä olevat tasoristeykset. Alasvetolaatikosta (1) voidaan valita, minkä rataosan tiedot näytetään
- Käyttäjä voi myös lisätä näytettävien rataosien listaan haluamansa tieosat miltä tahansa rataoslata valitsemalla *Rataosa: Lisää* (2).
- Lisättävien rataosien valinta tehdään avautuvasta ponnahdusikkunasta (3). Aluksi kirjoitetaan tai valitaan alasvetolaatikosta rataosan numero, minkä jälkeen alasvetolaatikoista voidaan valita minkä ratakilometrien väliset tasoristeykset halutaan lisätä rataosanäytöälle
- Mikäli alun ja lopun etäisyys ovat nollia, haetaan koko rataosan tiedot – pitkällä rataosalla suositellaan haettavaksi vain osa rataosan tasoristeyksistä

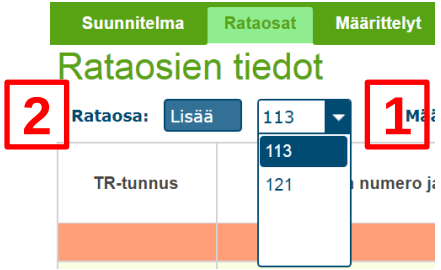

4.4 Välilehti Rataosat: määrittelyt ja summarivi

- Alasvetolaatikosta (1) voidaan valita, määritetäänkö välilehdellä esitettävälle tielle uusi toimenpide vai uusi muutoskerroin, Valinnan jälkeen painetaan Lisää. Se aukaisee ponnahdusikkunan, jonka käyttö on kuvattu sivulla 15
- Silloin, kun esitettävälle rataosalle on määritetty toimenpiteitä, lisäämällä rasti ruutuun *Toimenpiteiden summarivi* (2), summarivin tietoihin ei sisällytetä niitä tasoristeyksisä, joille ei ole määritetty toimenpiteitä

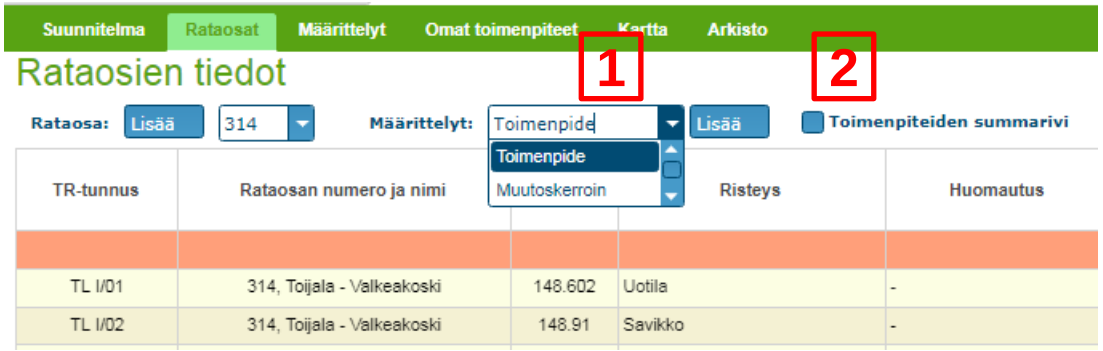

4.5 Välilehti Rataosat: näkyvät sarakkeet

- Alasvetolaatikosta (1) rastimalla voidaan valita, mitkä sarakkeet näytetään *Rataosat*-välilehdellä. Oletusarvona kaikki tiedot näytetään, mutta haluttu sarakeryhmä voidaan piilottaa poistamalla rasti sen kohdalta
- Yhteen sarakeryhmään kuuluu useita sarakkeita, esimerkiksi *Alue* -ryhmä sisältää tiedot: Lääni, Ely-keskus, Maakunta ja kunta
- Ryhmätietojen alapuolella on yksittäisten sarakkeiden valinnat, joiden avulla näytettäväksi voidaan valita myös vain osa ryhmän sarakkeista

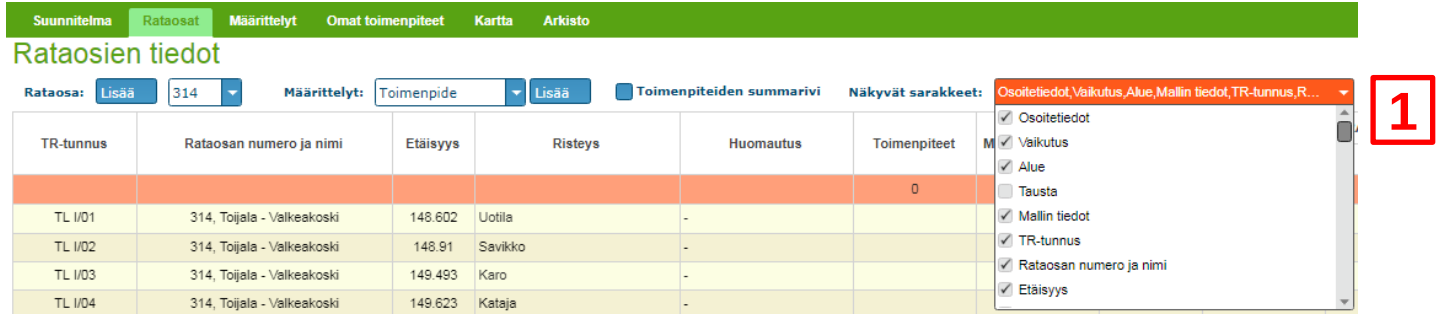

4.6 Välilehti Määrittelyt: yleiskatsaus

- Perustilanteessa näytetään aktiivisen suunnitelman määrittelyt, joko toimenpiteet tai muutoskertoimet sen mukaan, kumpi valintapainikkeista (1) on valittuna
- Valintapainikkeilla (2) voidaan näytettäväksi valita toimenpiteiden päällekkäisyydet. Valinnan jälkeen päällekkäisyydet korostuvat väreillä ja niiden kokonaismäärä näkyy
- Valittuna oleva toimenpide näkyy korostevärillä ja se voidaan poistaa suunnitelmasta valinnalla *Tuhoa* (3)
- Valinnalla *Lisää* (tai *Muokkaa*) (3) määrittelylistan yläpuolelle ponnahtaa toimenpiteiden tai muutoskertoimien määrittelyikkuna. Niiden toimintaa on kuvattu sivuilla 14–16

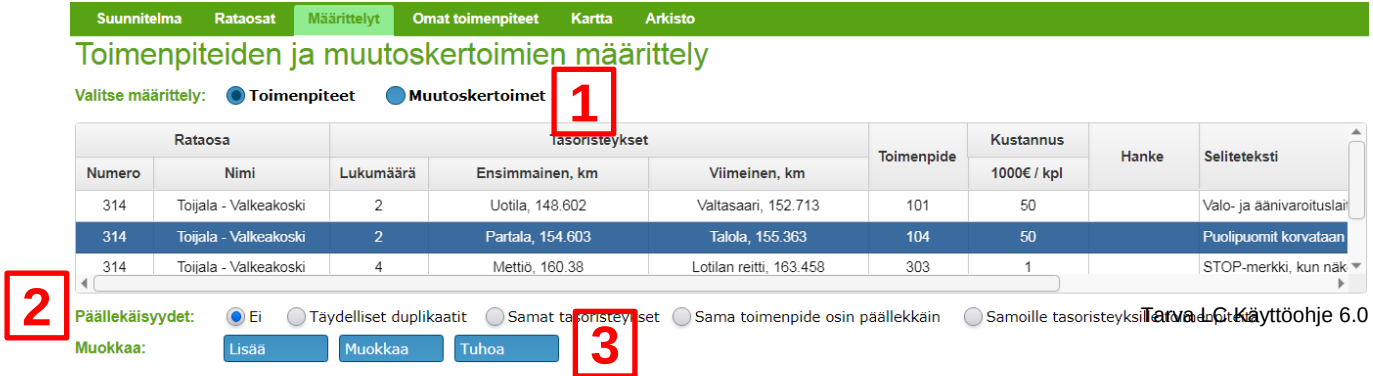

4.7 Välilehti Määrittelyt: Lisää/muokkaa toimenpide - 1

- Kun valittuna on *Toimenpiteet*, painike *Lisää* (1) avaa määrittelyjen yläpuolelle ponnahdusikkunan (2), jossa määritetään uusi toimenpide
- Mikäli valittuna on jokin toimenpiderivi, painike *Muokkaa* avaa samanlaisen ikkunan
- Toimenpiteen määrittely on tarkemmin kuvattu sivulla 15
- Huomaa, että *Määrittelyt* -välilehti voidaan sulkea vasta kun toimenpidemäärittelyn ponnahdusikkuna on suljettu sen ylälaidan rastista (3) klikkaamalla!

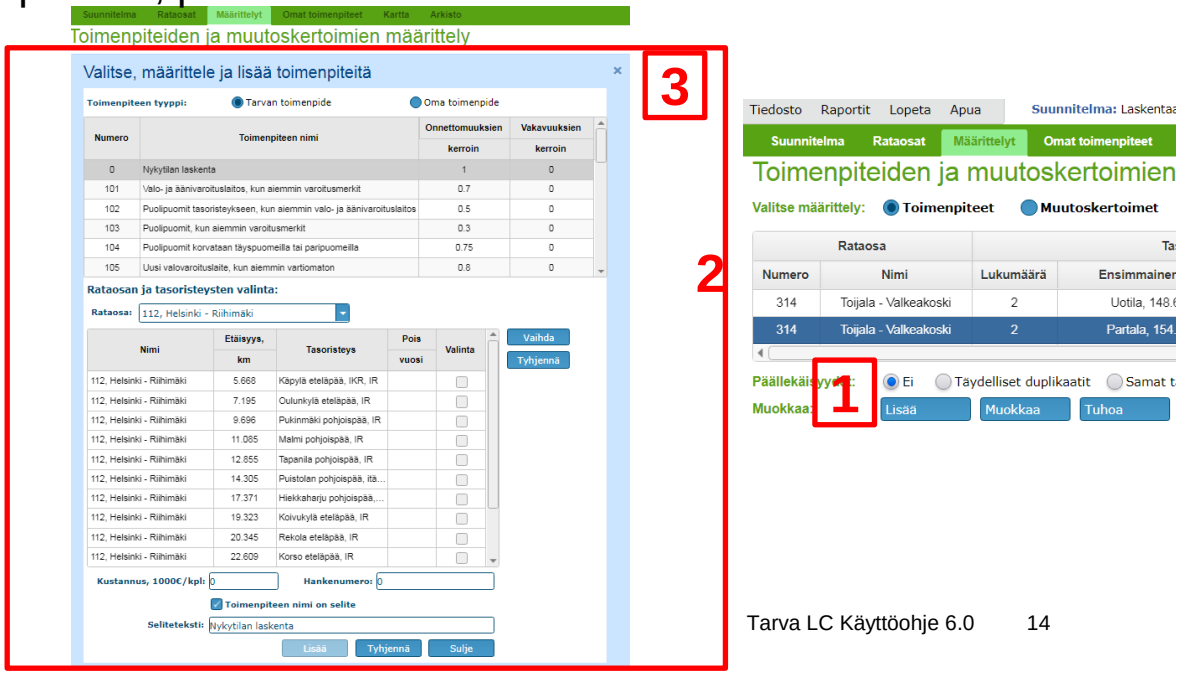

4.7 Välilehti Määrittelyt: Lisää/muokkaa toimenpide - 2

Toimenpiteen määrittely (järjestys vapaa):

1. Valitse painikkeella oma/Tarvan toimenpide
2. Klikkaa hiirellä/scrollaa haluttu toimenpide
3. Valitse alasvetolaatikoista rataosa, jolle toimenpoiteet määritetään
4. Valitse klikkaamalla tasoristeykset, joihin toimenpide kohdistuu
5. Poista tai vaihda valinta painikkeilla
6. Voit muuttaa toimenpiteen kustanuksia (hankenumero ei ole toistaiseksi käytössä)
7. Voit muokata toimenpiteen selitetekstiä
8. Valitse *Lisää* (kun painike on aktivoitunut)
9. Sulje lopuksi toimenpidemäärittelyn ikkuna

4.7 Välilehti Määrittelyt: Muutoskertoimet

- Valinnalla *Muutoskertoimet* (1) *Lisää* (2) avautuu ponnahdusikkuna (3), jossa voidaan tietyille tasoristeyksille lisätä muutoskerroin, joka muuttaa vähenemän perusteena käytettyä onnettomuusmäärää (kertoimen oletusarvo 1,00).
- Itse annettava muutoskerroin on sama kaikille kerralla määritettäville tasoristeyksille (4, huomaa käyttää desimaalipistettä!)
- Muutoskerroin vaikutta tasoristeyksissä, jotka valitaan rataosan valinnan (5) jälkeen tasoristeyslistasta (6). Muutoskertoimelle voidaan kirjoittaa selite ja lopuksi muutoskerroin vahvistetaan *Lisää*-painikkeella (7).

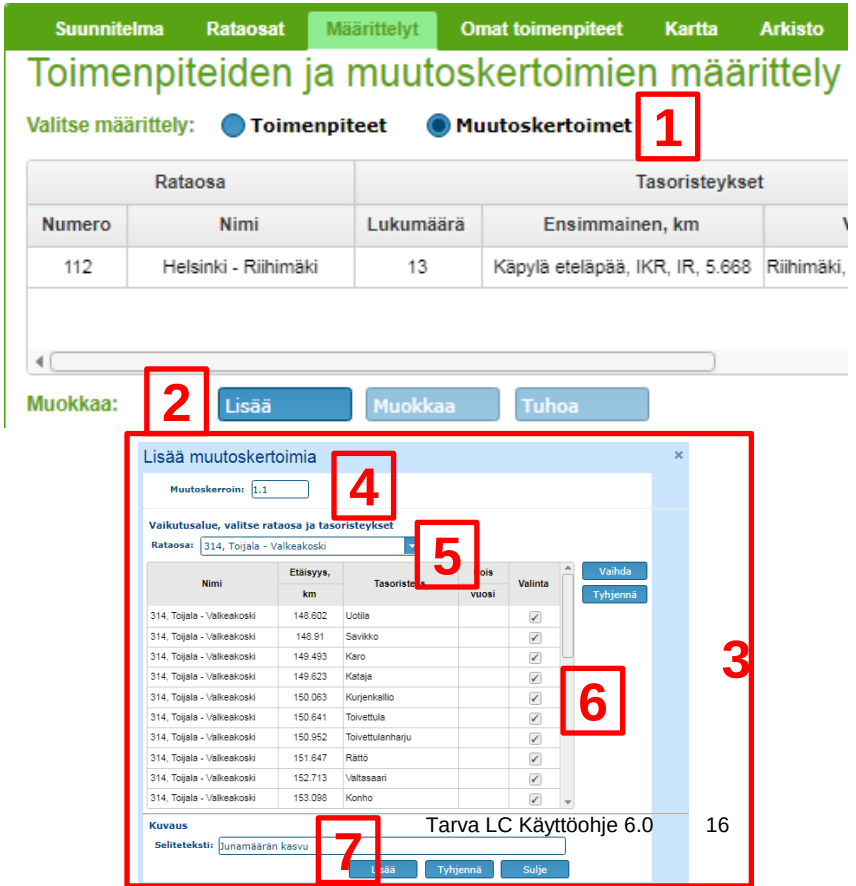

4.8 Välilehti Omat toimenpiteet

- Määritettyjen omien toimenpiteiden alla näkyvät painikkeet (1), joiden avulla voidaan lisätä oma toimenpide tai tuhota/muokata valittua omaa toimenpidettä
- Valinnalla *Lisää* (1), omien toimenpiteiden yläpuolelle avautuu ponnahdusikkuna (2), jossa määritetään uusi oma toimenpide
- Vaikutuskerroin kuvaava toimenpiteen vaikutusta onnettomuuksien määriin (esim. 0.9 tarkoittaa -10 %). Vakavuuskerroin ei toitaiseksi ole käytössä Tarva LC:ssä, mutta LC:ssä on varauduttu mahdollisuuteen ottaa se käyttöön myöhemmin (nyt kerroin on aina 0 eli ei vaikutusta).
- Huomaa, että *Oma toimenpide* -välilehti voidaan sulkea vasta kun oman toimenpiteen määrittelyn ponnahdusikkuna on suljettu sen ylälaidan rastista (3) klikkamalla tai valitsemalla sulje!

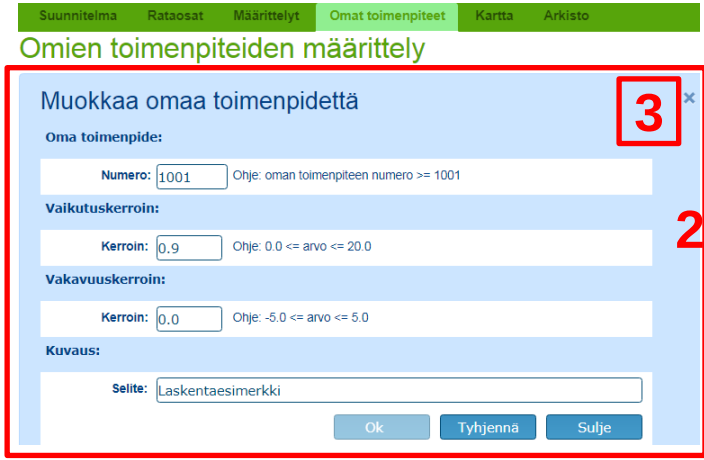

4.9 Välilehti Arkisto

Arkisto on aktiivisella käyttäjätunnuksella tallennettujen suunnitelmien luettelo, josta voidaan:

1. Poistaa suunnitelman aktiivisten listalta (katso sivu 8): poista rasti ja valitse *Talleta*.
2. Muokata nimeä tai kuvausta (ja *Talleta*) tai valita lajittelujärjestys (otsikosta klikkaamalla)
3. Valita klikkaamalla mitkä suunnitelmat poistetaan – lopuksi klikataan *Tuhoa valitut*
4. Klikkaamalla vain yhden suunnitelman valintaruutua, aktivoituu *Valittu suunnitelmaksi*, jolla kyseinen suunnitelma aktivoidaan muokattavaksi – tallentamattomista tiedoista varoitetaan ja muutosten jälkeen ilmestyvät välilehdelle aktivoidut painikkeet *Talleta* ja *Peru*

5.1 Eräajotiedoston sisältö: yleistä

- Eräajotiedostolla tarkoitetaan tekstitiedostoa, joka sisältää yhden suunnitelman tiedot. Tiedosto voi olla joko UTF-8 tai ANSI-tiedosto (esimerkki sisällöstä alla)
- Eräajotiedoston ensimmäinen rivi alkaa aina !-merkillä, sen jälkeen on lainausmerkeissä suunnitelman nimi, sitten lainausmerkeissä suunnitelman kuvausteksti ja lopuksi voi olla päiväys, joka kuvaa toimenpidelistan käyttöönottopäivää. Sillä on varauduttu toimenpidelistan muutoksiin ja mahdollisuuteen käyttää suunnitelman luomisen aikaista toimenpidelistaa
- #-merkillä alkavat rivit ovat vakioituja otsikkorivejä, joiden jälkeen alkavat tietynlaiset tekstirivit, esimerkiksi toimenpiteet rivin #Toimenpideosio jälkeen

Esimerkki eräajotiedoston sisällöstä:

```
!'Plan esimerkki' 'Kaksi esimeekkitointa' 20180831
#Toimenpideosio
121 3 9.366 7.645 4.579 101 50 0 'Valo- ja äänivaroituslaitos, kun aiemmin varoitusmerkit'
141 2 68.123 65.184 102 130 0 'Puolipuomit tasoristeykseen, kun aiemmin valo- ja äänivaroituslaitos'
#Omien toimenpiteiden osio
#Muutoskertoimet
```

5.1 Eräajotiedoston sisältö: toimenpideosio

- Kukin toimeniderivi sisältää ensimmäiseksi numeron, joka kertoo, mille rataosalle sen toimenoiteet kohvistuvat (esimerkissä 1. *121 Helsinki – Karjaa*)
- Toinen numero kuvaa sitä, kuinka moneen eräajoon toimenpiteet kohdistuvat (esimerkissä 1. *3)*
- Seuraavat numerko kuvaavat sitä, millä kilometrilukemilla sijaitsevissa tasoristeyksissä toimenide tehdään)
- Seuraaava kolme lukua ovat toimenpidenumero (*101*), kustannus, 1000 €/tasoristeys (*50*) ja mahdolinen hankenumero (*0*).
- Lopuksi on vielä sulkeissa toimenpiteen kuvaus (nimi tai itse määritetty kuvaus)

Esimerkki eräajotiedoston sisällöstä:

```
!'Plan esimerkki' 'Kaksi esimeekkitointa' 20180831
#Toimenpideosio
121 3 9.366 7.645 4.579 101 50 0 'Valo- ja äänivaroituslaitos, kun aiemmin varoitusmerkit'
141 2 68.123 65.184 102 130 0 'Puolipuomit tasoristeykseen, kun aiemmin valo- ja äänivaroituslaitos'
#Omien toimenpiteiden osio
#Muutoskertoimet
```

6.1 Raporttien sisällöt, luominen ja lataaminen

- Aktiivisena olevan suunnitelman raportit luodaan komentovalikosta *Raportit* valinnalla *Suunnitelman raportit* (katso sivu 6). Ne kuvaavat suunnitelman toimenpiteitä ja tasoristeyksiä, joihin toimenpiteitä suunnitellaan (katso sivu 22)
- Tasoristeysten turvallisuusluokittelua kuvaavat raportit luodaan komentovalikosta *Raportit* valinnalla *Rataverkon raportti* (katso sivu 6). Kerralla luodaan koko maan, yhden ELY-keskuksen tai yhden rataosan turvallisuutta kuvaava raportti
- Tietoturvasyistä raportit luodaan vaiheittain: Kun halutut raportin määrittelyt on tehty (katso sivut 22–23), klikataan ensin *Luo* (1) ja kun Tarva on tehnyt raportin valmiiksi, näytölle ilmestyy painike *Lataa* (2), jolla luotu tiedosto ladataan omalla tietokoneelle
- Ladattu raportti voidaan avata Excelissä klikkaamalla tiedoston kuvaketta (3). Painikkeesta *Näytä kaikki* voidaan tarkastella kaikkia ladattuja tiedostoja ja rastista sulkea näytön alapalkki, jossa lataukset näkyvät (4)

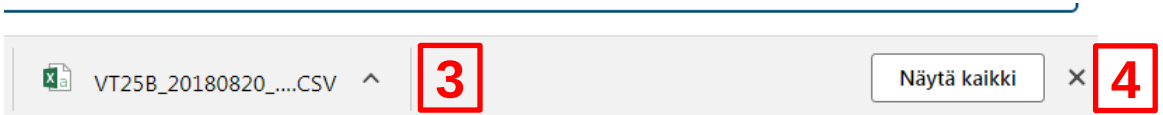

6.2 Raportit: Suunnitelman raportit

- Alasvetolaatikosta (1) voidaan valita haluttu suunnitelman raportti, mutta LC:ssä on toistaiseksi valittavisa vain yksi suunnitelman raportti (TOI)
- Raporttiin voidaan valita vain yhteenveto ja/tai myös yksityiskohdat (2)
- Jotta Tarva tuottaa mm. Excelissä oikein avautuvan CSV-raportin (Comma Separated Values), tulee lisäksi määritellä oman koneen asetusten kanssa yhteensopivat erottimet (3) ja viimeistellään *Luo raportti* ja *Lataa raportti* -painikkeella (4). Excelissä raportti voidaan haluttaessa tallentaa PDF-muodossa
- Huom: komentovalikosta *Lataa -> Raportit -> Excel-pohjat* löytyvässä Excelissä on välilehti, joka helpotta TOI-raportin ulkoasun ja otsikoiden määrittelyssä

6.3 Raportit: Tasoristeysten turvallisuusraportti

- Painikkeella (1) valitaan, tulostetaanko koko maan, tietyn ELYn tai rataosan tai raportti
- Alasvetolatikosta valitaan haluttu rataosa/ELY-keskus ja mukaan haluttavat tasoristeykset (2), minkä lisäksi määritellään oman koneen asetusten kanssa yhteensopivat erottimet (3) ja luodaan sekä ladataan raportti (4). Excelissä raportti voidaan haluttaessa tallentaa PDF-muodossa
- Huom: komentovalikosta *Raportit -> Lataa -> Excel-pohjat* löytyvässä Excelissä on välilehti, joka helpottaa TUR-raportin ulkoasun ja otsikoiden määrittelyssä

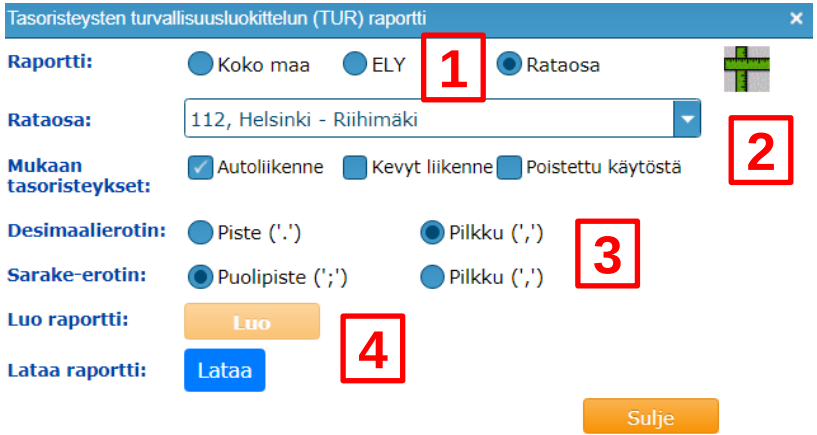

7. Tässä käyttöohjeessa käytettyjä käsitteitä

Arkisto = Aktiivisella käyttäjätunnuksella tallennettujen suunnitelmien luettelo

Eräajotiedosto = Suunnitelma tallennettuna tekstitiedostoksi, voidaan käyttää tiedonsiirtoon

Komentovalikko = Menu, joka sisältää suunnitelman käsittelyä koskevia valintavaihtoehtoja

Suunnitelma = Kerralla Tarvassa käsiteltävä joukko toimenpidemäärittelyjä

Suunnitelman raportti = Aktiivisen suunnitelman tasoristeyksiä/suunnitelmaa koskeva raportti

Rataverkon raportti = Maan, ELY-keskuksen tai rataosan turvallisuuden nykytilaa koskeva raportti

Välilehti = Suunnitelman käsittelyyn tarkoitetut Tarvan osat, esimerkiksi *Rataosat*

8.1 Vinkkejä – 1

1. Pitkään (noin 30 min) käyttämättömänä ollut Tarva LC johtaa tilanteeseen, jossa pitää kirjautua uudelleen sisään. Tilanteen havaitsee siitä, että selaimen osoite-kenttään ilmestyy teksti: https://tarvalc6.myapp.info/tarvalc/?expired ja näytölle ilmestyy LC:n kirjautumissivu (katso em. linkki). Siksi suunnitelma olisi hyvä tallentaa määräajoin.
2. Tasoristeysten turvallisuuden nykytilan raportin saa tehtyä komentovalikon valinnalla *Raportit -> Rataverkon raportti* (katso sivu 6). Tietyn rataosan tasoristeysten turvallisuusraportin voi luoda myös *Rataosat*-välilehden valinnalla Talleta CSV-tiedostoksi (1)

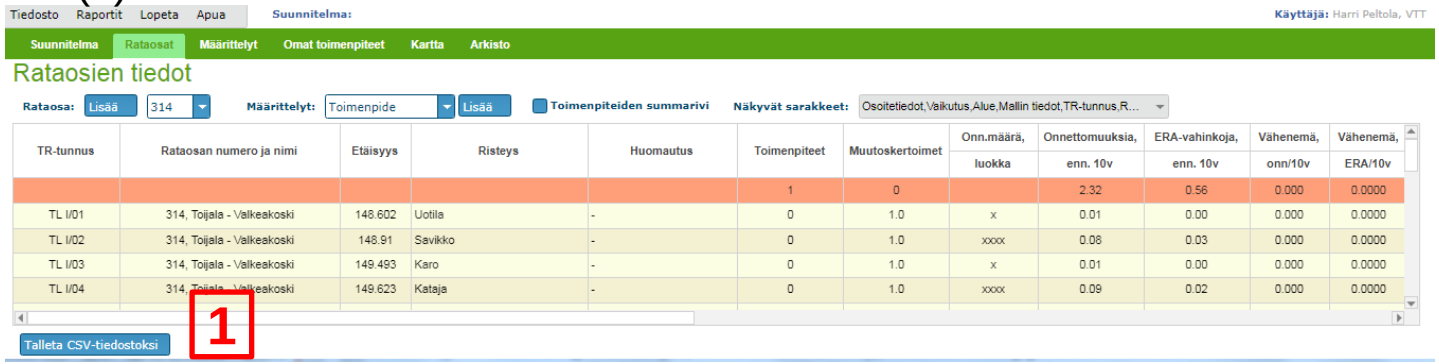

8.1 Vinkkejä – 2

3. Välilehti kartta (1) on toistaiseksi tyhjä. Sillä on varauduttu vuoden 2019 alulla tehtävään kehitystyöhön, jossa Tarvaan on tarkoitus lisätä karttaominaisuuksia

4. LCn versiossa 5.6 ei ollut mahdollista määrittää toimenpiteitä jo poistetuille tasoristeyksille. Tämä rajoitus on poistettu versiosta 6.0. Siksi koko rataosan kaikille tasoristeyksille toimenpiteitä määritettäessä on syytä pohtia, haluaako laskentaan mukaan myös poistetut tasoristeykset (poistetut tasoristeykset on helppo havaita toimenpiteitä määritettäessä näkyvästä poistovuodesta (2)

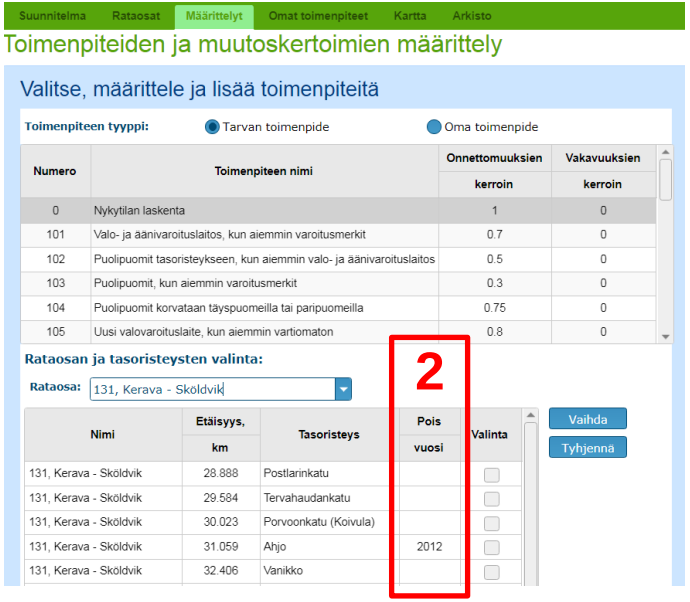

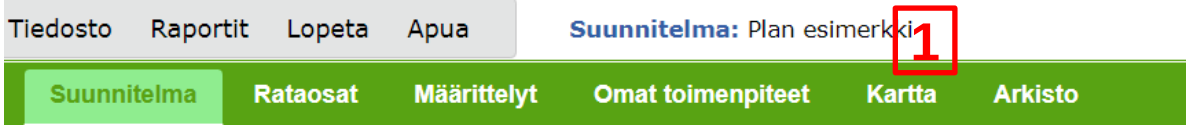

9. Lisätietoja

Tarvaan kirjautumisen jälkeen komentovalikon valinnasta Apua (1) löytyy linkki mm. tähän Tarvan käyttöohjeeseen (2) ja uusimmassa LC-versiossa käytettävät mallit ja kertoimet (3)

www.tarva.net –sivuilta löytyy tietoja mm. eri Tarva-versioista ja niiden ajankohtaiset tiedotteet sekä Tarvan yhteyshenkilöt.
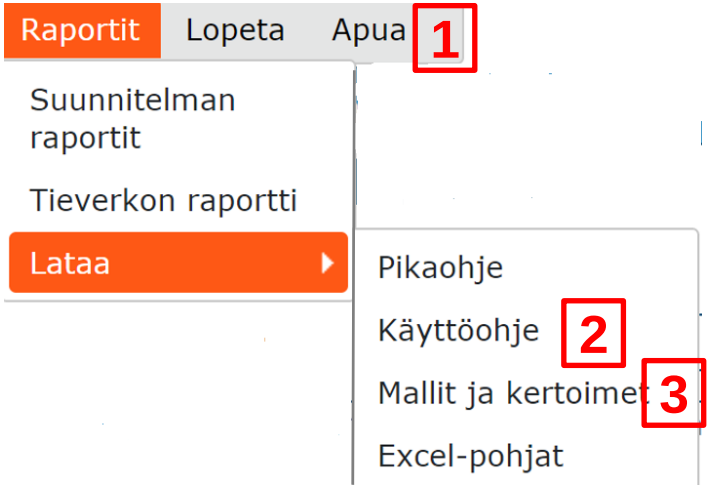
Kaikenlainen palaute ohjelmasta pyydetään lähettämään sähköpostilla:
tarvalc@tarva.net